

Verslag Lezing: Militaire voorouders en genealogische bronnen

Door: Jan Leeuwenhoek

d.d. 20-11-2018

Welmoed Bons werkt bij het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) en is daar onder meer belast met collectiebeheer en publieksinformatie. Het is een onderzoeksinstituut, dat naast het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek ook collecties beheert en onderwijsactiviteiten verricht. Het NIMH is geen archiefinstelling, maar beheert wel een aantal archieven. Vanavond zal zij iets vertellen over wat er beschikbaar is over welke periode en van welke krijgsmachtonderdelen.

De collectie bevat 70.000 boeken, abonnementen op veel militair historische tijdschriften, foto's, video's, documentatie, vaak afkomstig van particulieren. Het instituut valt onder het Ministerie van Defensie maar heeft geen officiële archieven van dat ministerie. Die liggen bij het Rijksarchief, zoals dat voor alle onderdelen van het Rijk geldt.

Periode Franse tijd 1795-1813: De stamboeken liggen bij het Nationale archief. Er is wel een index op, digitaal raadpleegbaar.

Er is eveneens een database met index op Nederlanders die in 1810-1813 in Franse dienst waren. De originele stamboeken daarvan zijn in Frankrijk. Op basis van de daarin genoemde geboorteplaats is de index gemaakt. Op basis van het in de index gevonden stamboeknummer, kan in een mailtje naar Frankrijk worden geïnformeerd naar alle gegevens.

Waterloo: Degenen die aan Nederlandse zijde meevochten kregen een zg. Waterloo gratificatie. Betreft de periode 1817-1819. Het gaat om een fonds. Het archief wordt bewaard bij het stadsarchief van Amsterdam. Het bevat de naam en het bedrag in guldens dat is verstrekt.

Als je meedeed aan de Tiendaagse Veldtocht 1830-1831 kon je een Metalen Kruis krijgen. Index is te zien op de site van het Nationale Archief. Via familysearch/wiewaswie zijn de scans vervolgens in te zien.

Hans Endhoven voegt uit de zaal toe, dat er in veel plaatsen verenigingen waren van mensen die hadden meegedaan aan die veldtocht. In de plaatselijke archieven is hier soms nog het een en ander over te vinden.

In de regionale archieven zijn gegevens van de Nationale Militie te vinden. Het gaat om inschrijvingsregisters, lotingsregisters en militiecertificaties (bij huwelijk verstrekt; in de huwelijkse bijlagen). In notariële archieven kan je afspraken terugvinden, waarin iemand tegen een vergoeding de taken van een ingeloot persoon overnam.

Gegevens van schutterijen zijn over de periode 1830-1839 bij het Nationaal Archief en over de latere periode bij de regionale archieven.

Staat van Dienst: Je kan de Staat van Dienst van iemand opvragen bij het SIB. Stuur een mail naar SIB.Kerkrade@mindef.nl en vermeldt bij de aanvraag de volledige naam en geboortedatum, het bewijs van overlijden (indien overleden) en een kopie van jouw eigen identiteitsbewijs. De staat van dienst krijg je dan gemaild. Op basis daarvan kan je dan verder zoeken.

Er zijn ook veel gegevens over de Tweede Wereldoorlog beschikbaar. Voorbeelden:

Collectie over de meidagen 1940, bijvoorbeeld gevechtsverslagen. Veel ervan is online.

Gegevens over Nederlanders in Duitse krijgsgevangenschap;

verschillende collecties. Het Rode Kruis heeft hier ook aanvullend veel gegevens over. Daar is al een en ander van geïndexeerd. Als het af is wordt de index gepubliceerd.

Foto uit de collectie NIMH / Gevechtsverslagen/ Fokker D.21.

Nederlanders in Japanse krijgsgevangenschap. Index in het Rijksarchief. Deze gegevens zijn deels in het Japans.

Er zijn diverse bestanden met Nederlanders die in de Koopvaardij zaten. Voor de bemanning van schepen was een vaarplicht ingesteld. Via een mail met volledige naam en geboortedatum van betrokkene geeft NIMH de beschikbare informatie.

Wat betreft de dekolonisatie Nederlands Indie: ingang is ook het aanvragen van een Staat van Dienst.

Er zijn ook gegevens per krijgsmachtonderdeel (Marine, Landmacht, Luchtmacht, Marechaussee). Dit is heel divers. Zo zijn er meest officiersboekjes. Ook over het KNIL is veel informatie beschikbaar. Jammer genoeg is bij de Marine veel verloren gegaan bij een brand in 1830.

Een interessante bron is ook de databank onderscheidingen. Die bevat 22.000 namen van personen die in de periode 1815-1962/3 onderscheiden zijn.

In de vergadering heeft Welmoed een hand-out uitgedeeld waarop het precieze internetpad is opgenomen voor online raadpleging van de bovengenoemde indices. Belangstellenden die niet aanwezig waren bij de lezing kunnen via een mailtje aan nimh@mindef.nl bij haar of haar collega's de links verkrijgen.

Jan Tolboom dankt Welmoed Bons hartelijk voor haar lezing. Hij denkt dat bijna iedereen wel iemand heeft onder zijn voorouders waarover iets te vinden is in de vele bronnen die ze heeft genoemd. Dank hiervoor!